

1. Demokrasilerde insanlar düşüncelerini açıklama özgürlüğüne sahiptir. Bireylerin haklarını kullanabilmeleri ve özgür bir ortamda yaşayabilmeleri devletlerin demokratik bir yönetime sahip olması ile yakından ilgilidir. Demokratik yönetimlerde toplumun siyasi fikirlerini yönetime yansıtabilmek amacıyla siyasi partiler oluşturulmuştur. Bu siyasi partilerin varlığı, halkın, yönetime düşünceleriyle ve oylarıyla katılmasına fırsat verir. Ayrıca siyasi partilerin çokluğu da demokrasiyi kuvvetlendirmektedir.

Bu açıklamaya göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Demokratik yönetimlerde halkın düşüncesini açıklama hakkı vardır.
- B) Siyasi partilerin varlığı görüş ayrılıklarını kuvvetlendirmektedir.
- C) Çok partili yaşam, demokrasinin uygulanmasını güçlendirmektedir.
- D) Siyasi partilerin görevi, halkın düşüncelerini yönetime yansıtmaktır.

2. Türkiye’de çok partili siyasal hayata geçişte II. Dünya Savaşı’nın önemli bir etkisi olmuştur. II. Dünya Savaşı’nı Müttefikler (demokrasi cephesi) kazanmış ve otoriter tek parti yönetimine dayalı ülkeler kaybetmiştir. Bu yüzden tek parti yönetimine dayanan siyasal sistemler gözden düşmüş, serbest seçime dayanan demokratik sistem ön plana çıkmıştır.

Bu bilgilerden hareketle aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yapılamaz?

- A) Demokrasi yanlısı ülkelerin savaşı kazanması çok partili hayata geçişini hızlandırmıştır.
- B) II. Dünya Savaşı Türkiye’de çok partili hayata geçişini olumlu etkilemiştir.
- C) Almanya’nın savaşı kaybetmesiyle otoriter yönetimler önem kazanmıştır.
- D) Türkiye’nin çok partili hayata geçişinde bazı uluslararası olayların etkisi olmuştur.

3. Türkiye’de 1946’da 10’dan fazla siyasi parti kuruldu. Bu yıl yapılan ilk çok partili seçimi Cumhuriyet Halk Partisi kazandı. 1950’de yapılan genel seçimleri ise Demokrat Parti kazandı ve iktidar oldu. Böylece demokrasinin en önemli unsurlarından biri olan çok partili hayat sağlıklı bir şekilde işlemeye başladı.

Buna göre Türk demokrasisi için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Cumhuriyetin ilk yıllarında çok sayıda siyasi parti kurulmuştur.
- B) 1950 yılında yapılan seçimle iktidar partisi değişmiştir.
- C) 1946 yılına kadar olan süreçte siyasi partilerin kurulması yasaklanmıştır.
- D) Demokrat Parti Cumhuriyet döneminin ilk partisi olarak kurulmuştur.

4. II. Dünya Savaşı’ndan sonra yeni bir dünya düzeni oluşturulmaya çalışılmış ve dünya barışını sağlamak amacıyla Birleşmiş Milletler kurulmuştur. Ardından Birleşmiş Milletler çok partili hayatın gerekliliğini ortaya koymuş, dünyada ve ülkemizde o dönem içerisinde çok partili hayata geçişin hızlandırılması öngörülmüştür. Bu çalkantılı yıllarda Cumhuriyet Halk Fırkası’ndan dört milletvekili ilerleyen yıllarda iktidar olacak olan Demokrat Parti’yi kuracaklardır. Demokrat Parti’yi, Dörtlülük Takrir’e imza atan Cumhuriyet Halk Fırkalı milletvekilleri kurmuştur.

Buna göre aşağıdaki isimlerden hangisi Demokrat Parti’nin kurucuları arasında yer almaz?

- A) İsmet İnönü
- B) Fuat Köprülü
- C) Celal Bayar
- D) Adnan Menderes

5. 7 Haziran 1945’te TBMM’de görüşülen Çiftçiye Topraklandırma Yasası büyük tartışmalara neden olmuştur. Dörtlülük Takrir diye adlandırılan kişilere “Parti içinde muhalefet yapmayınız.” denmesi üzerine, bu vekiller CHP’den ayrılıp yeni bir parti kurmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi CHP’den ayrılan vekillerin kurduğu partidir?

- A) Demokrat Parti
- B) Adalet Partisi
- C) Hürriyet Partisi
- D) Millî Kalkınma Partisi

6. II. Dünya Savaşı'ndan sonra ülkemizde çok partili hayata geçiş için uygun ortam oluşmuştu. Bu süreçte ilk önce Nuri Demirağ tarafından Millî Kalkınma Partisi adıyla Atatürk'ün vefatı sonrasında ilk muhalefet partisi kuruldu. Ardından Cumhuriyet Halk Partisi'nden ayrılan Celal Bayar, Adnan Menderes, Fuat Köprülü ve Refik Koraltan Demokrat Parti'yi kurdular. 1946 yılında Türkiye'de 10'dan fazla yeni siyasi parti kuruldu. 21 Temmuz 1946'da yapılan seçimlere ilk kez birden fazla parti katıldı. Vatandaşlar seçme hakkını tam manasıyla ilk kez kullandılar. Böylece çok partili hayata geçilmiş oldu.

Verilen bu gelişmelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Demokratik yapı güçlendirilmiştir.
- B) Batılı devletlerle ilişkiler geliştirilmek istenmiştir.
- C) Yeni muhalefet partileri kurulmuştur.
- D) Millet iradesinin ülke yönetimine yansıtılmasına çalışılmıştır.

7.

- Milli Kalkınma Partisi'nin kurulması
- Demokrat Parti'nin kurulması
- 1946 yılında çok partili seçim yapılması

Bu gelişmelerin aşağıdakilerden hangisini gerçekleştirme amaçladığı savunulamaz?

- A) Farklı fikirlerin TBMM'de temsil edilmesi
- B) Çok partili siyasi yaşama geçilmesi
- C) Demokrasinin çoğulculuk ilkesinin sağlanması
- D) Millî birliğin güçlendirilmeye çalışılması

8. II. Dünya Savaşı'nda tarafsızlığını ilan eden Türkiye, kurulacak olan Birleşmiş Milletler Teşkilatı'nda kurucu üye olarak yer almak istiyordu. Aynı zamanda Sovyetler Birliği, Türkiye ile arasındaki saldırmazlık antlaşmasını feshederek toprak talebinde bulunmaktaydı. Bütün bu gerekçelerle Türkiye Batı'ya ve II. Dünya Savaşı'ndan güçlenerek çıkan ABD'ye yakınlaşmaya başladı. Bunu da kolaylaştıracak adım, çok partili sisteme geçmekti. Bu dönemde demokratikleşme yolunda yeni partiler kuruldu.

Aşağıdakilerden hangisi bu süreçte kurulan partilerden biri değildir?

- A) Serbest Cumhuriyet Fırkası
- B) Demokrat Parti
- C) Millî Kalkınma Partisi
- D) Çiftçi ve Köylü Partisi

9. II. Dünya Savaşı sırasında yaşanan olumsuzluklar, ülkemizde çok partili bir yaşamın gerekliliğini ortaya koydu. Siyasi yaşamda atılacak bu adım ile cumhuriyetin temel ilkesi olan ulusal egemenlik anlayışı pekişmiş olacaktı. Türkiye, Birleşmiş Milletler Teşkilatı'nın kurucu üyeleri arasında yer almak istiyordu. Bu teşkilat, katılacak üyelerden ülkelerinde çok partili demokratik yaşama geçmiş olmalarını bekliyordu.

Bu parçadan çıkarılabilecek en kapsamlı sonuç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) II. Dünya Savaşı'nın başlama nedeni tek partili yönetimlerdir.
- B) Savaşı kazanan ülkelerin diğer ülkeler üzerinde yaptırım gücü artmıştır.
- C) II. Dünya Savaşı sonrası dünyada ve ülkemizde demokrasinin önemi artmıştır.
- D) Türkiye diğer devletlerin baskısı ile çok partili yaşama geçmiştir.

10. Yeni kurulan Demokrat Parti, diğer siyasi partiler ve iktidar partisi olan Cumhuriyet Halk Partisi, 1946 yılındaki seçimlere birlikte katılmışlardı. Türk toplumu daha önce görmediği türden bir seçimle karşı karşıya kalmıştı. Seçim açık oy, gizli sayım yöntemi ile yapıldı. 1946 yılında yapılan bu seçimler sonucunda Cumhuriyet Halk Partisi iktidar oldu, Demokrat Parti meclise girmeyi başardı.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Seçimlere sadece Cumhuriyet Halk Partisi ve Demokrat Parti katılmıştır.
- B) Seçimler II. Dünya Savaşı'ndan önce olmuştur.
- C) Seçimlerde gizli oy, açık sayım yöntemi kullanılmıştır.
- D) Cumhuriyet Halk Partisi ile birlikte Demokrat Parti de mecliste yer almıştır.

CEVAP ANAHTARI

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
B	C	B	A	A	B	D	A	C	D

İl ÖDM sorularından derlenmiştir...

